

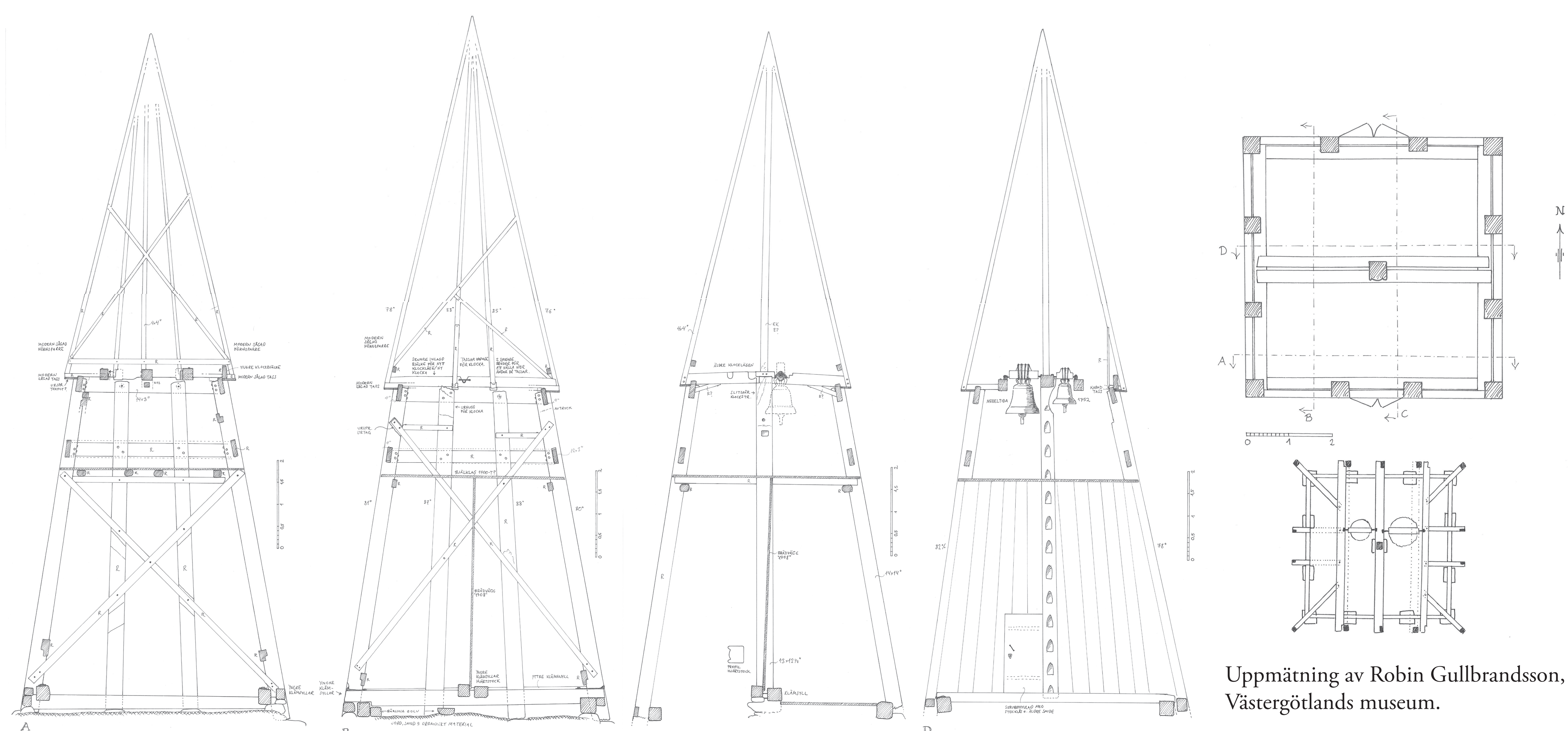
STAPELTORNET I EKESKOG

Sveriges äldsta daterade klockstapel

Klockstapeln i Ekeskog är ett av Västergötlands sju välbevarade ”stapeltorn” från medeltiden. Konstruktionen skiljer sig från andra klockstaplar eftersom de är riktiga torn bestående av försträvade stolpar som bär takbjälklaget med klockorna. Byggnadssättet känns igen i de norska stavkyrkorna, men också i avbildningar av antikens beläringstorn. I Västergötland har det av gamla teckningar att döma funnits många sådana klocktorn i trä. De som överlevt är från 1300- och 1400-talen med undantag för Ekeskog som bör ha rests under 1260-talet. Den dendrokronologiska analysen visade att tallarna till stolparna fälldes lokalt i två omgångar, de första i spannet 1230-1249 (och är därmed samtida med kyrkobygget), de övriga 1261-1270. Det gör Ekeskogs stapeltorn till den hittills äldsta daterade klockstapeln i Sverige.

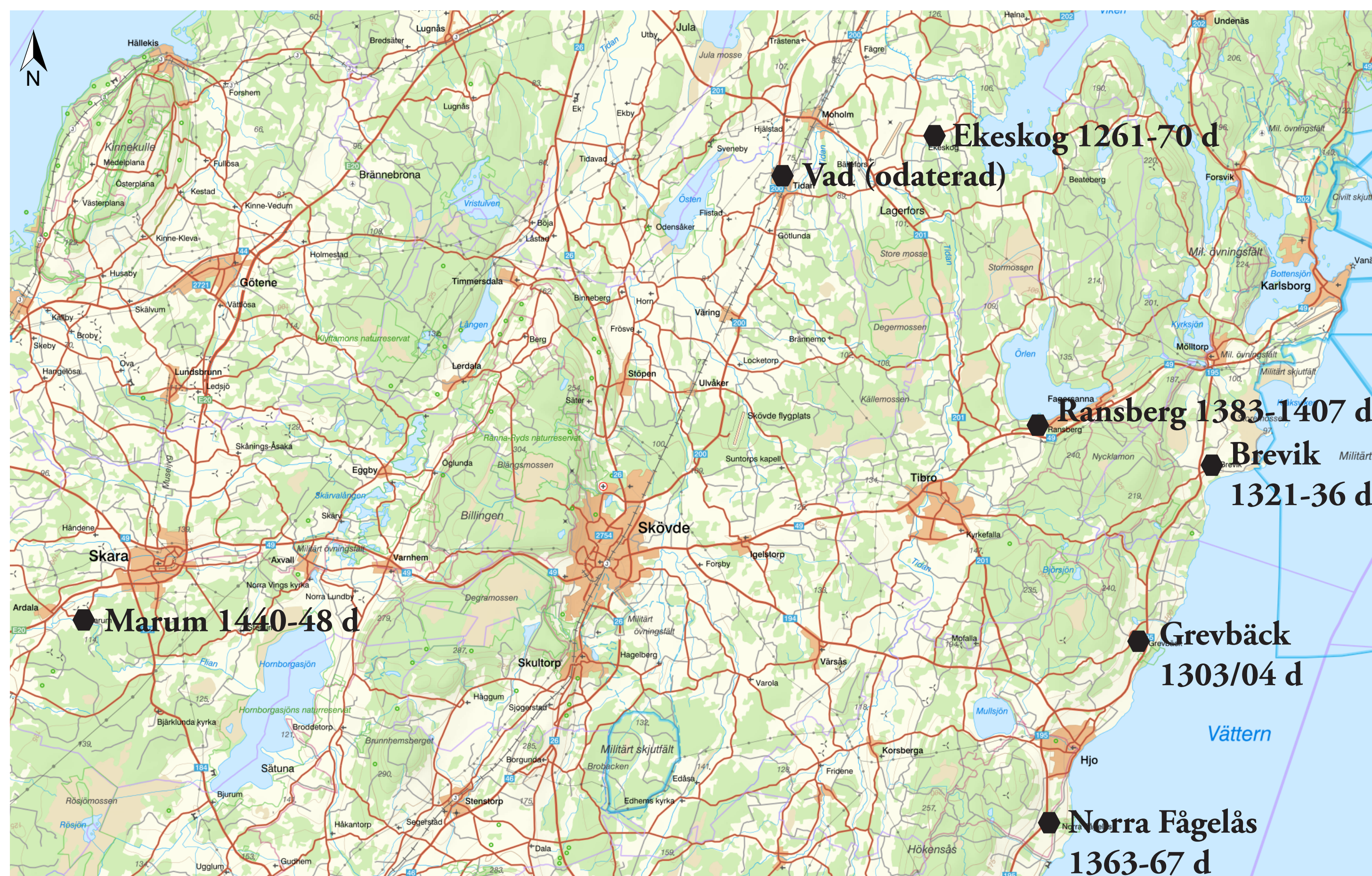

Uppmätning av Robin Gullbrandsson, Västergötlands museum.

Stapeltornen finns spridda i Skandinavien i norra Östersjöområdet. I Nordtyskland finns ett par stapeltorn som är samtida med Ekeskog, men de är kraftigt ombyggda. Det enda bevarade exemplet i Norge är Borgunds stapeltorn, också från mitten av 1200-talet. I Skåne och Danmark finns ett antal senmedeltida stapeltorn, rester har också hittats i Halland. Svedvi i Västmanland och Härad i Södermanland har stapeltorn från slutet av 1200-/början av 1300-talet.

Borgund är Norges enda bevarade stapeltorn, samtida med Ekeskog. Foto: Robin Gullbrandsson

Västergötlands bevarade medeltida stapeltorn med dendrokronologiska dateringar (d).